

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะในการวิจัยตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์ และการดำเนินการวิจัยโดยย่อ ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสภาพ และปัญหาการปฏิบัติงาน ของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ระหว่างเทศบาลที่มีขนาดต่างกัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่นทุกคน ที่ปฏิบัติงานในเทศบาลและเมืองพัทยาที่มีการจัดการศึกษา จำนวน 121 เทศบาล ในปีงบประมาณ 2536 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2536 รวมเป็นประชากรทั้งสิ้น 149 คน สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภทคือ แบบสอบถามศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา และแบบวิเคราะห์เอกสาร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 149 ชุด เก็บรวบรวมได้ 142 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.3 ในส่วนของแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในเทศบาลทั้ง 3 ขนาด รวม 21 แห่ง จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC⁺ ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและค่าไคสแควร์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยาส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40-44 ปี อายุราชการ 16-20 ปี วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 6-10 ปี และมีประสบการณ์เข้ารับการอบรมหลักสูตรศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา

2. เปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา

2.1 การตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการในเทศบาลแต่ละขนาด ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในทุกงาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันยกเว้นงานรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานมาตรฐานของโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ในเทศบาลแต่ละขนาดในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ได้ตรวจเยี่ยมโรงเรียนร่วมกับคณะเทศมนตรี ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา ตรวจเยี่ยมโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดอบรมครูและพาคครูไปทัศนศึกษาดูงานการจัดการศึกษา ส่งครูเข้ารับการอบรมตามโครงการต่างๆ ประชุมผู้บริหารการศึกษา กลุ่มวิชาการเทศบาลเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในสังกัด สํารวจนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และติดตามผลการศึกษาต่อของนักเรียนที่เรียนจบ ประเมินคุณภาพของนักเรียนและทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานและโครงการนิเทศการศึกษา ดำเนินการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามที่กรมการปกครองกำหนด จัดทำแผนงาน/โครงการตรวจเยี่ยมโรงเรียน และได้สังเกตการสอนของครู จัดประกวดครูดีเด่น

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายละเอียดของการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นงานการดำเนินการในการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการในสถานศึกษา การกำหนดระยะเวลาในการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการในสถานศึกษา บุคลากรที่ศึกษานิเทศก์ได้ร่วมปฏิบัติงานในการพัฒนาครูทางวิชาการ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานมาตรฐานของโรงเรียน การติดตามผลผลิตทางการศึกษาและการกำหนดระยะเวลาในการตรวจเยี่ยมโรงเรียนในความรับผิดชอบทั้งหมด ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.2 การนิเทศและให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการ

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เทศบาลและเมืองพัทยา ในการนิเทศและให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการ ในเทศบาลแต่ละขนาด ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติทุกงาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นงานวิธีการพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศ และการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเทศบาลแต่ละขนาดในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ได้วางแผนการนิเทศให้คำปรึกษา แนะนำ ร่วมกับครูและกลุ่มวิชาการ มีการออกนิเทศจริงเรียน พบปะผู้บริหารโรงเรียนและครูโดยให้ข้อเสนอแนะ เป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่คณะแล้วแต่กรณี มีการสำรวจปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของโรงเรียนเพื่อวางแผนร่วมกัน จัดกิจกรรมการนิเทศ ได้ร่วมกับกลุ่มวิชาการเทศบาลนิเทศกลุ่มประสบการณ์ที่ศึกษานิเทศก์แต่ละคนรับผิดชอบ โดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและสาธิตการสอน ประสานงานและบริการแก่โรงเรียนในการจัดวัสดุหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการนิเทศที่สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นจัดขึ้น จัดอบรมการนิเทศให้แก่กลุ่มวิชาการโรงเรียนและกลุ่มวิชาการเทศบาล และได้ประเมินผลติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการ

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของรายละเอียดการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นวิธีการในการพัฒนาเทคนิค วิธีการนิเทศ และการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.3 การจัดอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เทศบาลและเมืองพัทยา ในการจัดอบรมประชุม สัมมนาทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในเทศบาลแต่ละขนาด ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในทุกอย่าง และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นรูปแบบที่ใช้ในการจัดอบรม ประชุมสัมมนาทางวิชาการส่วนใหญ่ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลแต่ละขนาดในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ได้จัดอบรมครูตามโครงการต่างๆ ที่กองการศึกษาจัดขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งพาครูไปทัศนศึกษาและดูงานจัดการศึกษา ประสานงานและส่งครูเข้ารับการอบรมตามโครงการที่สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นจัดขึ้น และได้ให้ครูที่เข้ารับการอบรมมาถ่ายทอดความรู้ต่อ และเป็นวิทยากรในการอบรมครูในสังกัดหน่วยงานอื่น และสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายละเอียดของการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นงานเป็นวิทยากรในการอบรม ประชุมและสัมมนาต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.4 การพัฒนาหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียน

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในการพัฒนาหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียนในเทศบาลแต่ละขนาด ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานทุกงาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า การปฏิบัติงานทุกงานด้านนี้ไม่มีความแตกต่างกัน

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเทศบาลแต่ละขนาดในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์มีการแนะนำครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การทำแผนการสอนแนะนำ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน สรรวจความต้องการสื่อของครู จัดหาวัสดุผลิตสื่อ จัดซื้อสื่อด้วยเงินงบประมาณ มีการจัดทำทะเบียนสื่อไว้บริการในศูนย์สื่อ และให้บริการโรงเรียนในสังกัดยืมใช้พาครูไปดูงาน การจัดศูนย์สื่อที่เป็นระบบ ประชุมอบรมวิธีดำเนินการพัฒนาศูนย์สื่อ จัดทำโครงการผลิตสื่อและ นำสื่อการสอนที่ผลิตไปทดลองใช้และเผยแพร่ ประชุมกลุ่มวิชาการเทศบาลเพื่อพิจารณาคัดเลือก หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ และจัดประชุมกลุ่มวิชาการ ครูผู้สอนเพื่อปฏิบัติการจัดทำ แผนการสอนทุกปี

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายละเอียดของการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นงานการให้บริการสื่อการศึกษาและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.5 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเทศบาลแต่ละขนาด ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในท่งงาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มี ความแตกต่างกัน ยกเว้นการดำเนินการประสานงานกับชุมชน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเทศบาลแต่ละขนาด ในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ได้ดำเนินการดำเนินงานประสานงาน คณะผู้บริหารเทศบาล กอง/ฝ่ายต่างๆ และโรงเรียนในสังกัด ประสานงานทางด้านวิชาการกับหน่วยงานอื่นและชุมชน จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงาน จัดทำวารสารร่วมกับประชาสัมพันธ์เทศบาล เผยแพร่ผลงานของกองการศึกษาต่อหน่วยงานอื่นๆ ออกเยี่ยมโครงการของเทศบาล เยี่ยมบ้านผู้ปกครองนักเรียนเป็นครั้งคราว ปฏิบัติงานในการดำเนินงานและประสานงานโครงการพิเศษตามที่ได้รับมอบหมาย จัดนิทรรศการทางวิชาการ และจัดทำวารสารการศึกษา และวารสารเทศบาลออกเผยแพร่แจกจ่ายให้แก่ประชาชน

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มี ความแตกต่างกัน ยกเว้นงานดำเนินงานประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.6 การวิเคราะห์ วิจัย วัดผล ติดตามผลและประเมินผลเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในการวิเคราะห์ วิจัย วัดผลและประเมินผลเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ในเทศบาลแต่ละขนาดมีความแตกต่าง ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติท่งงาน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นงานการเผยแพร่ผลการวิจัยซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเทศบาลแต่ละขนาด ในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์มีการจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษาในแต่ละปีเป็นรูปเล่ม จัดทำป้ายข้อมูล

การศึกษา ศึกษาค้นคว้าวิธีการสอนจากตำรา และนำมาเผยแพร่แก่ครู มีการเข้ารับการอบรม เทคนิคการสอนใหม่ๆ จากหน่วยงานอื่น จัดประชุมอบรมเทคนิควิธีสอนรายกลุ่มประสบการณ์ ได้ ร่วมกับกลุ่มวิชาการเทศบาลในการจัดทำแบบทดสอบวัดผลปลายภาค/ปลายปี ให้คำแนะนำในเรื่องการสอบการวัดผลและการประเมินผลแก่ครูผู้สอน ร่วมกับกลุ่มวิชาการเทศบาลวิเคราะห์ผลการประเมินผลการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์เป็นรูปเล่ม ประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการ ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัย และมีการศึกษาในงานวิจัยที่สนใจ และจัดอบรมการทำผลงานทางวิชาการแก่พนักงานครูเทศบาล รวมทั้งให้คำแนะนำในการทำผลงานเพื่อขออาจารย์ 3

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของรายละเอียดการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นงานการปฏิบัติเกี่ยวกับการทดสอบ วัดผล และประเมินผลการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการต่างๆ การดำเนินงานการวิจัยและเผยแพร่ผลการวิจัย ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.7 การปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายในเทศบาลแต่ละขนาด ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติและ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า การปฏิบัติงานทุกงานด้านนี้ ไม่แตกต่างกัน

ส่วนรายละเอียดของวิธีการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเทศบาลแต่ละขนาดในด้านนี้ ปรากฏว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ ได้รับมอบหมายให้ช่วยงานประเพณีท้องถิ่น งานศิลปวัฒนธรรม งานศาสนพิธีต่างๆ ของจังหวัดและงานของเทศบาล

หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายละเอียดการปฏิบัติงานนี้ ปรากฏว่า ไม่มี ความแตกต่างกันในรายละเอียดการปฏิบัติงานทุกงาน

3. เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา

3.1 ปัญหาการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ

การตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์เทศบาลส่วนใหญ่พบ คือขาดเครื่องมือมาตรฐานในการตรวจสอบ รองลงมา ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการตรวจสอบ และควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ และขาดการกำกับนิเทศติดตามอย่างมีระบบ

3.2 ปัญหาในการนิเทศและให้คำปรึกษาหารือ แนะนำเพื่อช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการ

การนิเทศและการให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พบคือ ศึกษานิเทศก์ต้องรับผิดชอบงานอื่น ทำให้มีเวลาในการนิเทศการศึกษาน้อย รองลงมาได้แก่ ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่องจริงจังและเป็นระบบและขาดอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน

3.3 ปัญหาในการจัดอบรม ประชุมและสัมมนาทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

การจัดอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดการติดตามผลหลังการจัดอบรม ประชุมสัมมนา รองลงมา ได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดอบรมครู และขาดวิทยากรที่มีความรู้และประสบการณ์

3.4 ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู ตลอดจนการจัดหาสื่อการเรียน

การพัฒนาหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู ตลอดจนการจัดหาสื่อการเรียน ในเทศบาลแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พบ คือขาดการส่งเสริมให้บุคลากรและสถาบันในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาได้แก่ ไม่มีการวางแผนร่วมกันกับโรงเรียนในการแสวงหาแนวทางเพื่อพัฒนาหลักสูตร ขาดทักษะในการผลิตสื่อ ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนในการผลิต การใช้ และการบำรุงรักษาสื่ออย่างจริงจังและเป็นระบบ และปัญหาการขาดงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

3.5 ปัญหาในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พบคือไม่มีการจัดทำวารสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน รองลงมาได้แก่ ขาดการประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการของเทศบาลให้หน่วยงานอื่นทราบ และขาดการประสานงานทางวิชาการระหว่างเทศบาลกับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

3.6 ปัญหาในการปฏิบัติงานวิเคราะห์ วิจัย วัตถุประสงค์ ติดตามผล ประเมินผล เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

การปฏิบัติงานวิเคราะห์ วิจัย วัตถุประสงค์ ติดตามผล ประเมินผล เพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พบคือการนำผลการวิเคราะห์ วิจัย ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนยังมีน้อย รองลงมาได้แก่ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการวิจัย และขาดงบประมาณในการวิจัย

3.7 ปัญหาในการปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาด มีปัญหาและรายละเอียดของปัญหาไม่แตกต่างกัน ปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่พบคือ การมอบหมายงานไม่ตรงกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และไม่เกี่ยวกับงานวิชาการ รองลงมา คือ งานที่ได้รับมอบหมายเป็นปัจจัยในการแบ่งเวลาการปฏิบัติงานหลักตามหน้าที่และปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไปจนความสามารถที่จะปฏิบัติได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ได้เสนอมาช้างต้น มีข้อค้นพบและปัญหาที่น่าสนใจสมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลทั้ง 3 ขนาด มีความแตกต่างกันในงาน การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานมาตรฐานของโรงเรียน ส่วนปัญหาในการตรวจสอบและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การขาดเครื่องมือมาตรฐานในการตรวจสอบ บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการตรวจสอบ และควบคุมมาตรฐานทางวิชาการและขาดการกำกับการนิเทศติดตามอย่างมีระบบ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ระบบการรวบรวมข้อมูลในเทศบาลแต่ละแห่งไม่มีการจัดระบบและไม่ได้ดำเนินการเป็นกิจลักษณะ ทั้งนี้อาจจะไม่มีการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนไม่ได้ให้โรงเรียนจัดทำสถิติข้อมูลทางวิชาการรายงานกองการศึกษา ไม่มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในการดำเนินงานมาตรฐานของโรงเรียนและไม่ได้ดำเนินการในงานนี้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) ได้วิจัยพบว่างานระบบข้อมูลและสารสนเทศส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติ คือ การจัดทำป้ายสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา นั้นแสดงว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในการจัดทำป้ายสถิติข้อมูลเท่านั้น และไม่มีการดำเนินงานอื่นประกอบ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะไม่มีเครื่องมือมาตรฐานในการตรวจสอบ ดังที่พบในปัญหาการวิจัยด้านนี้

2. การนิเทศให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลทั้ง 3 ขนาด มีความแตกต่างกันในวิธีการในการพัฒนาเทคนิค วิธีการนิเทศและการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ ส่วนปัญหาในการนิเทศและให้คำปรึกษาหารือ แนะนำ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ต้องรับผิดชอบงานอื่น ทำให้มีเวลาในการนิเทศการศึกษามีน้อย ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงาน จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยามีจำนวนจำกัด และต้องรับผิดชอบงานอื่น จึงทำให้การปฏิบัติในการพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศและสร้างเครื่องมือในการนิเทศ จึงทำให้การปฏิบัติงานในด้านนี้แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะเทศบาลแต่ละแห่งมีจำนวนศึกษานิเทศก์หลายคน และในเทศบาลบางแห่งมีศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียวหรือไม่มีศึกษานิเทศก์ หรือศึกษานิเทศก์ไม่ได้ปฏิบัติงานของตนเอง จึงเป็นผลดังที่ปรากฏในการวิจัยนี้

3. การจัดอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลทั้ง 3 ขนาด มีความแตกต่างกันในรูปแบบที่ใช้ในการจัดอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการ ส่วนปัญหาในการจัดอบรม ประชุม สัมมนาทางวิชาการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่ ขาดการติดตามผลหลังจากจัดการอบรม ประชุม สัมมนา ซึ่งนิพนธ์ ไทยพานิช(2535) ได้กล่าวรูปแบบสำหรับการจัดการฝึกอบรมครูประจำการต้องทำการประเมินผลตามความต้องการในการจัดฝึกอบรม ตัดสินใจสร้างนโยบายเพื่อกำหนดจุดเริ่มต้นในการดำเนินงานโครงการฝึกอบรม และต้องสร้างเครื่องมือประเมินโครงการฝึกอบรม จุดประสงค์ของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาโครงการฝึกอบรม นั้นแสดงว่าการดำเนินการในด้านนี้ของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ไม่มีการประเมินความต้องการในการจัดการฝึกอบรม เพื่อตัดสินใจสร้างนโยบาย กำหนดจุดเริ่มต้นในการดำเนินการฝึกอบรมครู และปัญหาที่ตามมาก็คือ ขาดการติดตามผลหลังจากจัดอบรม ประชุม สัมมนา ทั้งนี้เนื่องมาจากไม่มีเครื่องมือประเมินโครงการฝึกอบรม หรือขาดการติดตามผลหลังจากจัดอบรมนั่นเอง

4. การพัฒนาหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาด ไม่มีความแตกต่างกันในการปฏิบัติงานแต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด วิธีการปฏิบัติงานด้านนี้ คือการให้บริการสื่อการศึกษาและอุปกรณ์ต่างๆ และการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ ส่วนปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร หนังสือเรียน คู่มือครู ตลอดจนจัดหาสื่อการเรียน ได้แก่ ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรและสถาบันในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ไม่มีการวางแผนร่วมกันกับโรงเรียนในการแสวงหาแนวทาง เพื่อพัฒนาหลักสูตร ขาดทักษะในการผลิตสื่อ ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนในการผลิต การวิจัย และการบำรุงรักษาสื่ออย่างจริงจังและเป็นระบบ และขาดงบประมาณในการผลิตสื่อการเรียน การสอน จากผลการวิจัยจะเห็นว่าในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ด้านนี้ไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน และไม่มีการวางแผนร่วมกัน ซึ่งสุพิชญา ชีระกุลและคณะ (2524) กล่าวว่า การปรับปรุงหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องอาศัยความสนับสนุนจากหลายฝ่ายทั้งโรงเรียนและชุมชน ฝ่ายสนับสนุนอาจได้มาในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น ได้มาในรูปแบบผู้ให้ความรู้ร่วมมือในการปรึกษาหารือในรูปแบบผู้บริหารการสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง ในรูปความช่วยเหลือด้านวัสดุทัศนวัสดุ ในรูปการสนับสนุนจากชุมชน และในรูปความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยใกล้เคียง ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องที่ศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ควรที่จะมีการร่วมมือกับชุมชน และบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาหลักสูตรในโอกาสต่อไป

5. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา ในเทศบาลแต่ละขนาดในด้านนี้มีความแตกต่างกันในการดำเนินการประสานงานกับชุมชน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานที่พบ ได้แก่ ไม่มีการจัดทำวารสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการของเทศบาลให้หน่วยงานอื่นทราบ และขาดการประสานงานทางวิชาการระหว่างเทศบาลกับหน่วยงานอื่น จากผลการวิจัยจะเห็นว่าความแตกต่างในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ และปัญหาที่พบในด้านนี้ เป็นปัจจัยจากปัญหาศึกษานิเทศก์ต้องรับผิดชอบงานอื่นมากมาย เช่น งานประเพณีท้องถิ่น อัตรากำลังศึกษานิเทศก์มีน้อยไม่เพียงพอกับปริมาณงานจึงทำให้การปฏิบัติงานในด้านนี้แตกต่างกันและมีปัญหาดังกล่าว ดังนั้นจึงสมควรที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาแก้ไขในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สำนักงานการศึกษาท้องถิ่น

1.1 ควรจัดทำมีการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาศึกษานิเทศก์ในเรื่องของการวิจัย เทคนิคและทักษะในการนิเทศการศึกษา

1.2 ควรกำหนดตำแหน่งหรือจัดสรรอัตรากำลังของศึกษานิเทศก์ เทศบาลและเมืองพัทยา เพิ่มให้มีจำนวนเท่ากับกลุ่มประสบการณ์ที่ศึกษานิเทศก์จะต้องรับผิดชอบในการนิเทศการศึกษา

1.3 ควรเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับความเจริญก้าวหน้า ในวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ ให้ทัดเทียมกับสังกัดอื่น เพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจศึกษานิเทศก์ให้ดีขึ้น

1.4 ควรเร่งดำเนินการในการสอบคัดเลือก เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ศึกษานิเทศก์ดำรงตำแหน่งในเทศบาลที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานอยู่ หรือในเทศบาลที่มีศึกษานิเทศก์เพียงคนเดียว

2. เทศบาลและเมืองพัทยา

2.1 ควรมอบหมายงานให้ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบงานวิชาการโดยตรง และไม่ควรมอบหมายงานอื่นให้ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบมากเกินไป

2.2 ควรกำหนดตำแหน่งศึกษานิเทศก์เพิ่ม เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการและปริมาณงานที่รับผิดชอบ

2.3 ควรบำเหน็จความชอบแก่ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานดีเด่นตามสมควร เพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์

2.4 ควรลดงานประเพณีท้องถิ่นและงานศิลปวัฒนธรรม ที่ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบในการปฏิบัติให้น้อยลง หรือมอบหมายให้คนอื่นรับผิดชอบแทน

3. โรงเรียน

3.1 ควรพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ให้สามารถช่วยนิเทศแทนศึกษา-
นิเทศก์ได้

3.2 ควรให้ความร่วมมือและยอมรับในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ตามสมควร

3.3 ควรให้กลุ่มวิชาการเทศบาลช่วยรับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อ
ช่วยแบ่งเบาภาระการนิเทศของศึกษานิเทศก์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยาเป็นรายเขต
การศึกษา หรือระดับภาคตามสภาพภูมิศาสตร์

2. ควรมีการศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์เทศบาลและ
เมืองพัทยา

3. ควรมีการศึกษางานในหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยารับผิดชอบ

4. ควรมีการศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของศึกษานิเทศก์เทศบาลและเมืองพัทยา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย